

Rutiner gällande OID för identifierare och kodverk inom Arkitekturledningen

Bakgrund

Inom svensk vård och omsorg används olika identifierare samt kodverk. Identifierare är t.ex. personnummer. Kodverk innefattar både kodverk och klassifikationer. I praktiken brukar man benämna de etablerade, ofta internationella, större kodverk som används inom hälso- och sjukvården som klassifikationer t.ex. Klassifikation av sjukdomar och hälsoproblem 1997. De mindre kodverken är ofta lokala eller används inom ett verksamhetsområde eller profession för dokumentation i journaler och kvalitetsregister.

För att hålla reda på de olika identifierarna och kodverken krävs att de säkert ska kunna identifieras. Lämpligt är då att ha någon form av identifieringssystem. Det system som vanligtvis används inom IT inom hälso- och sjukvård är OID (Object Identifier). OID bygger på en struktur för identifiering av olika objekt som ska vara internationellt unika. Strukturen bygger på nummerserier åtskilda med punkter, ex 213.123.456.789.

En OID kan ses som ett träd med grenar där varje förgrening tillför ett nummer. När en organisation har tilldelats en gren kan organisationen själv bestämma vilka grenar som ska finnas på den och hur de ska användas. Det finns ingen gräns för hur många nivåer av grenar man får ha. Varje gren identifieras genom en sekvens av nummer från roten. Numren skiljs åt med punkt.

Identifieringen bygger på att det finns en hierarki av organisationer som har rätt att utdela OID. I Sverige handhar Swedish Standards Institute (SIS) ansvaret att tilldela andra organisationer rätt att utdela OID. Dessa börjar alltid med 1.2.752. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har efter formell ansökan till SIS tilldelats rätten att utdela OID. OID-grenen som SKL fått är 1.2.752.129.

Om en OID-gren har identiteten 1.2.752.129.2 kan följande utläsas:

1. är närmast roten och anger att den erhållits via ISO.
2. anger att den erhållits av en ISO Member Body, som SIS, DIN eller BSI.
752. anger att den erhållits via SIS.
129. är ett nummer som identifierar den organisation som vill använda OID-grenen, som SKL
2. är ett nummer som organisationen själv råder över.

Ansökan om OID

Regioner, landsting och kommuner ansöker hos Arkitekturledningen (AL) vid SKL om OID:ar för identifierare och kodverk som används enbart inom regionen, landstinget eller kommunen.

De uppgifter som AL vill ha av regionen/landstinget/kommunen som ansöker om en OID är nedanstående:

Uppgift	Förklaring
Organisation	Fullständigt namn på det företag, den institution eller annan organisation som ansöker om att erhålla en OID-gren.
Organisationsnummer	Anges på formen nnnnnn-nnnn.
Kontaktperson	För och efternamn på "grenförvaltare", alltså den person i organisationen som ansvarar för vilka OID-grenar som definieras på den OID-gren som erhålls från SIS.
E-postadress	Kontaktpersonens e-postadress.
Postadress	Postadress till kontaktperson.
Telefon	Telefonnummer till kontaktperson eller växel. Numret ska anges på internationell form (inleds med +46) .
Önskad identifierare	Det namn som kan användas som förklarande komplement till det OID-nummer som erhålls från SIS. Detta ska vara namn som inte används av någon annan svensk gren. Använd gemener. Ersätt mellanslag med bindestreck. Använd inte understrykningstecken. Använd inte åäöé, ersätt med aaoe.
Beskrivning	Kort beskrivning (5-100 ord) , helst på engelska, av i vilket sammanhang OID-grenen kommer att användas.

OID för identifierare och kodverk i nationella projekt

För nationella projekt blir RIV-specifikationen implicit en ansökan om OID för identifierare och kodverk. I RIV-specifikationen ska det därför tydligt framgå vilka identifierare och kodverk som behöver OID.

Tilldelning av OID

AL:s expertgrupp Tillämpad informationsstruktur (TIS) ansvarar för att tilldela OID till de identifierare och kodverk för vårddokumentation som beställarfunktionen vid SKL är ansvarig part för. OID-grenen för dessa är 1.2.752.129.2. En OID tilldelas när identifieraren eller kodverket är fastställt av AL:s ledning.

TIS granskar inkomna RIV-specifikationer för nationella projekt som utgår från Beställarledningen för IT i vård och omsorg vid SKL. Till sin hjälp används Tillämpad informationsstruktur samordningsgrupp (TIS-SAM) med representanter från respektive region/landsting.

TIS tillsammans med TIS-SAM analyserar respektive identifierare och kodverk utifrån ett flertal kriterier.

- Finns någon föreskrift eller motsvarande som reglerar identifieraren eller kodverket?

- Är det AL som ska fastställa identifieraren eller kodverket?
- Syfte
 - För vilket syfte ska identifieraren eller kodverket användas?
 - I vilket sammanhang ska identifieraren eller kodverket användas?
 - Är det ett ärftligt, medicinskt, socialt, fysiskt, administrativt, ekonomiskt eller juridiskt förhållande som ska belysas med hjälp av identifieraren eller kodverket?
- Namn
- Är namnet på identifieraren eller kodverket entydigt?
- Är namnet som kan användas som förklarande komplement till det OID-nummer som erhålls från AL
 - Unikt?
 - Används enbart gemener?
 - Är mellanslag ersatta med bindestreck?
 - Är inte understrykningstecken använt?
 - Används aaoe istället för åäöé?
- Liknande identifierare och kodverk
 - Finns tidigare fastställd identifierare eller kodverk som liknar ansökningens?
- Kodverk
 - Är kodverket fullständigt med koder och klartext?
 - Behövs någon kod för utan närmare specifikation (UNS)?
 - Är koderna med tillhörande klartext entydiga och intuitiva?
 - Är kodverket internationellt eller nationellt? Vilket språk är kodverket utformad på? Är det översatt till svenska?
 - Är identifieraren och kodverket en standard? Vilken organisation har i såfall fastställt standarden?

Om oklarheter gällande ovanstående finns ombuds projektet att göra förtydliganden utifrån eventuella förslag från TIS.

Efter konsensusförfarande i TIS-SAM rekommenderas AL:s ledning att fastställa identifieraren eller kodverket samt att tilldela identifieraren eller kodverket en OID. I och med att identifieraren eller kodverket tilldelats en OID publiceras identifieraren eller kodverket.

Originalregister för Arkitekturledningens OID:ar med versionshantering

AL ansvarar för att de OID:ar som tilldelas registreras i ett register på SKL. Detta register ska anses som originalregister för de OID:ar som tilldelats av AL.

När en OID för en identifierare eller kodverk tilldelats krävs att versionshantering tillkommer. Om en identifierare eller kodverk ändras behåller den sin OID men den får en ny version.

Vid behov av förändring av en identifierare eller kodverk ska ny ansökan till AL göras så att AL kan fastställa den nya versionen och så att originalregistret kan uppdateras med den nya versionen.

De uppgifter som AL vill ha när en identifierare eller kodverk behöver ändras är nedanstående:

Uppgift	Förklaring
Projekt	Det officiella namnet det nationella projektet
Projektets akronym	Det nationella projektets förkortning
Kontaktperson	Förnamn på den person i projektet som ansvarar för identifierare och kodverk
Kontaktperson	Efternamn på den person i projektet som ansvarar för identifierare och kodverk
E-postadress	Kontaktpersonens e-postadress.
Postadress	Postadress till kontaktperson.
Telefon	Telefonnummer till kontaktperson eller växel.
Identifierare	Det namn som används som förklarande komplement till det OID-nummer som erhållits från AL.
Version	Versionsnummer för ändring
Klass attribut ändring	Vid ändring ska ny beskrivning med 5-100 ord av klassen och vad syftet med attributet är som identifieraren eller kodverket ska användas för anges.
Kodverket ändring	Vid ändring ska koderna med klartext anges

Originalregistret behöver ha en ansvarig registerhållare som uppdaterar registret 1 gång/månad avseende både nya OID:ar och nya versioner av identifierare eller kodverk.

Publicering

AL:s OID-gren publiceras som en PDF-fil på SKL:s hemsida. PDF-filen uppdateras utifrån originalregistret 1 gång/månad.

RIV verksamhetsdokumentation för V-TIM kommer för varje version att uppdateras med nytillkomna fastställda identifierare och kodverk samt med nya versioner av identifierare och kodverk.

Konsekvens

I och med att AL tilldelar OID till de identifierare och kodverk som beställarfunktionen vid SKL är ansvarig part får AL en överblick över de identifierare och kodverk som förekommer. AL kan därför analysera respektive identifierare och kodverk och jämföra dessa med andra identifierare och kodverk. Dubbleringar av identifierare och kodverk kommer då att upptäckas och kan då elimineras. Detta gör att antalet dubletter av identifierare och kodverk som förekommer minskas.

OID med versionshantering möjliggör spårbarhet. Det innebär att om man använder en kod i juni 2008 från ett kodverk som har OID med version 2.0 och den informationen läses tre år senare när kodverkets aktuella version är 4.0 framgår det att koden kommer från version 2.0.

OID med versionshantering möjliggör ökad patientsäkerhet, jämförbarhet samt kommunicerbarhet mellan olika system.

Register på SIS

Bilaga 1

Det finns ett centralt, men inte officiellt, register över OIDs på alla nivåer. Det är frivilligt att registrera sina OIDs där. SIS gör det och rekommenderar andra att också göra det. Registret är uppbyggt som ett träd, OID-trädet.

På webbadressen <http://asn1.elibel.tm.fr/cgi-bin/oid/display?tree=1.2.752.129> hittar man Sveriges Kommuner och Landstings gren i ett utforskarliknande verktyg.

I OID-trädet finns grenar registrerade. På dessa kan i sin tur nya grenar registreras. Den person som ansvarar för detta kallas grenförvaltare (Registration Authority). Den som praktiskt utför en registrering eller förändring kallas handläggare (Submitter). Grenarna i OID-trädet har nummerbeteckningar som t.ex. 1.2.752.129.2. Grenen 1.2.752 är Sveriges gren. SIS ansvarar för att registrera grenar på denna.

Vem som helst kan registrera eller ändra grenar var som helst i OID-trädet. Genom att en grenförvaltare är registrerad kommer denna att bli notifierad per e-post om att en förändring gjorts på grenen. Först när grenförvaltaren bekräftat förändringen kommer den att träda i kraft. I praktiken betyder detta att man endast bör ändra eller lägga till grenar när den ansvariga grenförvaltaren har givit tillstånd till detta.

För Sveriges del gäller att:

- Endast SIS får ändra i grenen 1.2.752.
- Endast SIS får lägga till grenar på 1.2.752.
- SKL, Arkitekturledningen som äger grenen 1.2.752.129 får ändra i den.
- SKL, Arkitekturledningen som äger grenen 1.2.752.129 får lägga till grenar på den.
- SIS ändrar aldrig i grenar som SIS inte har lagt till.

För varje gren ska ett antal uppgifter registreras i OID-trädet.

OID Designator <i>Identifier</i>	Detta ska vara namn som inte används av någon annan svensk gren. Använd gemener. Ersätt mellanslag med bindestreck. Använd inte understrykningstecken. Använd inte åäöé, ersätt med aaoe.
OID Designator <i>Number</i>	Måste anges. Ta nästa oanvända nummer.
OID Designator <i>Synonymous identifiers</i>	Namn konstruerade på samma sätt som Identifier. Används ej.
OID Description <i>Description</i>	Grenens ägare. Vanligen bolagsnamn, dotterbolagsnamn eller organisationsnamn. Använd den form som är känd hos Bolagsverket. <i>Sveriges kommuner och landsting</i>

OID Description <i>Information</i>	Ytterligare information om grenen och grenens ägare.
Submitter <i>Your first name</i>	Handläggarens namn
Submitter <i>Your last name</i>	Handläggarens namn
Submitter <i>Your e-mail address</i>	Handläggarens e-postadress
Current Registration Authority <i>First name</i>	Fyll i endast vid byte eller delegering av grenförvaltare.
Current Registration Authority <i>Last name</i>	Fyll i endast vid byte eller delegering av grenförvaltare.
Current Registration Authority <i>E-mail address</i>	Fyll i endast vid byte eller delegering av grenförvaltare.
Current Registration Authority <i>Phone</i>	Fyll i endast vid byte eller delegering av grenförvaltare.
Current Registration Authority <i>Fax</i>	Fyll i endast vid byte eller delegering av grenförvaltare.
Current Registration Authority <i>Modification date</i>	Fyll i endast vid byte eller delegering av grenförvaltare.
First Registration Authority <i>First name</i>	Grenförvaltarens förnamn <i>Inger</i>
First Registration Authority <i>Last name</i>	Grenförvaltarens efternamn <i>Wejerfelt</i>
First Registration Authority <i>E-mail address</i>	Grenförvaltarens e-postadress <i>inger.wejerfelt@vregion.se</i>
First Registration Authority <i>Phone</i>	Grenförvaltarens telefonnummer <i>+46 8 4527000</i>
First Registration Authority <i>Fax</i>	Grenförvaltarens faxnummer <i>+46 8 4527000</i>
First Registration Authority <i>Modification date</i>	Datum då (den ursprungliga) registreringen av grenen gjordes. <i>2008-05-16</i>